

Hukuk Bülteni

Şirketler Hukuku | Türkiye | Ekim 2018

YENİ DÜZENLEMELERE GÖRE SERMAYE KAYBI VE BORCA BATIKLIK DURUMU

(Bu makale 1 Ekim 2018 tarihinde Dünya Gazetesi'nde yayınlanmıştır.)

Geçtiğimiz günlerde şirketlerde teknik iflasın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar hakkında yeni bir tebliğ yayımlandı. Tebliğ, sermayesini kaybetmiş veya borca batık durumdaki şirketlerin alması gereken tedbirleri ve izlemesi gereken yolları düzenliyor. Ticaret hukuku mevzuatımızda uzun yıllardır yeri olan sermaye kaybı ve borca batık olma durumlarında uygulanacak esasların, ayrı bir tebliğ ile düzenlenmesinde Türkiye'nin son günlerde yaşadığı kur dalgalanmasının etkisi oldukça fazla.

Tebliğ ile getirilen yeniliklerden bahsetmeden önce, sermaye kaybı ve borca batık olma durumunun ne ifade ettiğini hatırlamakta fayda var: Şirket, son yıllık bilançosuna göre sermayesi ile kanuni yedek akçe toplamını belli oranlarda kaybetmiş ise bazı aksiyonlar almak zorunda. Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılıyorsa yönetim kurulu genel kurulu toplayarak iyileştirici önlemleri kurula sunmakla yükümlü. Kayıp oranı üçte iki seviyesinde ise genel kurul derhal toplanarak ya sermayenin üçte biri ile yetinmeye ya da sermayenin tamamlanmasına karar vermeli. Şirket borca batık durumdaysa, yani aktifleri borçlarını karşılamaya yetmiyorsa derhal ara bilanço çıkartmalı ve bu bilanço üzerinden yine borçların karşılanamadığı tespit ediliyorsa mahkemeden şirketin iflası talep edilmeli.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Tebliğ, sermaye kaybına ilişkin halihazırda zaten uygulanan bazı prensipleri kanuni bir düzenlemeye bağlarken, bazı esaslarda önemli değişiklikler getiriyor. Tebliğ öncelikle, sermayenin yarısının karşılıksız kalması durumunda yönetim kurulunun genel kurula sunabileceği iyileştirici önlemlere ilişkin örneklerle yer veriyor. Yönetim kurulu, iyileştirici önlemler olarak, üretim birimlerinin veya bölümlerinin kapatılması ya da küçültülmesi, iştiraklerin satışı, pazarlama sisteminin değiştirilmesi gibi önlemleri değerlendirebilir. Genel kurul tabii bu önerilerle bağlı değil, dilerse başka bir önlemin uygulanmasına karar verebilir. Bir diğer açıklayıcı düzenleme ise teknik iflas durumu olan sermayenin üçte ikisinin kaybına ilişkin. Bu durumda, genel kurul kalan sermaye ile yetinilmesine ya da sermayenin azaltılmasına, tamamlanmasına ya da artırılmasına karar verebiliyor. Pratikte bu işlemler zaten teknik iflas halinde uygulanıyordu, ancak tebliğ sermaye tamamlama ve artırıma ilişkin bazı açıklamalar getirdi.

Tebliğde sermayenin tamamlanması, bilanço açıklarının pay sahipleri tarafından kapatılması olarak tanımlanıyor. Sermayenin tamamlanmasına karar verilmesi halinde her ortak zarar sebebiyle karşılıksız kalan tutarı kapatacak miktarda şirkete para koyar ve bu tutarı geri alamaz. Ortak tarafından şirkete verilen bu tutar, sermaye veya borç niteliğini taşımaz. Genel kurul, sermaye artırımına karar verdiği takdirde ise bu artırmayı iki şekilde yapabilir. Sermaye, zarar sonucu ortaya çıkan kayıp kadar azaltılıp, bununla eş zamanlı olarak istenilen tutarda artırılabilir veya hiç azaltım yapılmadan doğrudan artırım yapılır. Buradaki fark sermaye artırımının tescilinden önce ödenmesi gereken sermaye tutarı: Sermaye azaltımı ile eş zamanlı olarak yapılan sermaye artırımında artırılan sermayenin en az dörtte birinin ödenmesi gerekirken, doğrudan yapılacak sermaye artırımında ise toplam sermayenin en az yarısını karşılayacak tutarın tescilden önce ödenmesi gerekiyor.

Tebliğ'in getirdiği en önemli düzenleme ise kuşkusuz, 1 Ocak 2023'e kadar şirketlerin henüz ödenmemiş yabancı para cinsinden borçlarından doğan kur farkı zararlarının, sermaye kaybı ve borca batıklık hesaplamalarında dikkate alınmayabilecek olması. Böylece, önceden düşük döviz kuru ile borçlanıp, döviz kurundaki dalgalanmalar sebebiyle bilançosuna göre Türk Lirası cinsinden borcu sermayesini aşan veya aşmaya yakın olan şirketler, söz konusu fark sebebiyle teknik olarak iflas etmiş veya borca batık sayılmayacak.

Türkiye'de şirketlerin çoğu, farklı nedenlerle sermaye kaybı ya da teknik iflas durumu yaşayabiliyorlar. Ancak bu durum pratikte şirketin iflas edeceği anlamına gelmiyor; şirket nakit sıkıntısına girip, borçlarını ödeyemeyecek duruma geldiği zaman gerçek risk ortaya çıkıyor. Diğer taraftan, şirketlerde bilançoya göre böyle bir kayıp ortaya çıkması halinde

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

yukarıda değindiğimiz işlemlerin derhal yerine getirilmesi zorunlu. Aksi halde yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu doğuyor. Şirketlerin taraf olduğu birçok sözleşmede de şirketin teknik iflasa girmesi durumu, sözleşmenin tek taraflı sona erdirilme sebebi olarak düzenlenmiş olabilir. Bu anlamda, tebliğ ile döviz kuruna ilişkin getirilen istisna oldukça önemli. Tebliğ ile birlikte ciddi finansal güçlük yaşamayan ancak sadece döviz kurundaki dalgalanma nedeniyle bilançoya göre teknik iflasa giren şirketlerin yukarıda bahsettiğimiz aksiyonları alma gerekliliği ortadan kaldırılıyor.

İLETİŞİM

Av. Dr. Umut Kolcuoğlu

ukolcuoglu@kolcuoglu.av.tr